

ναφ. παρά τὸν αἰγιαλὸν, ὑψοῦται μέγα ὄρος οἰοῦται καθήμενον ἐπ' αὐτῶν.

Ἀπὸ τοῦ χωρίου τοῦ Λουτρακίου μέχρι τοῦ μέρους, ἔνθα τὸ ὑπὲρ αὐτὸ ὄρος βυθίζεται τοὺς πόδας εἰς τὴν θάλασσαν, σειρὰ οἰκιῶν ἀνὰ μίαν ἐσπαρμένων κοσμεῖ τὴν ἀκτὴν. Ἡ ἐσχάτη τούτων εἶνε τὸ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα, αἱ δὲ λοιπαὶ, 10—12 τὸν ἀριθμὸν, οἰκίαι χωριστῶν, ἐνοικιαζόμεναι εἰς τοὺς ἀσθενεῖς πλὴν μίας ἢ δύο, καὶ τῆς πλησιεστέρας πρὸς τὸ χωρίον, ἧτις εἶνε μεγάλη οἰκοδομή, ὁμοία τῇ ἀπαντήσῃ ἐν Καλαμακίῳ, καὶ ἧτις, χρησιμεύουσα ἄλλοτε, ὡς τὸ ἐν Λουτρακίῳ πρακτορεῖον τοῦ αὐστριακοῦ Λόυδ, μετεποιήθη σήμερον εἰς ξενοδοχεῖον διὰ μικρῶν ἐπίσκευθῶν.

Αἱ οἰκίαι αὗται, στηριζόμεναι τὴν μίαν πλευρὰν ἐπὶ τοῦ ὄρους, βλέπουσι πᾶσαι πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔχουσι πρὸ αὐτῶν τὴν ὀδηγοῦσαν ἀπὸ τοῦ Λουτρακίου εἰς τὰ λουτρὰ ὁδὸν, ἧτις ἐκτείνεται εἰς μῆκος πλέον τοῦ ἐνὸς χιλιομέτρου.

Καθ' ὅλην τὴν ἀμμώδη παραλίαν τῆς μικρᾶς κοιλάδος, τῆς σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάσσης ἔκρеси τὸ ἱαματικὸν ὕδωρ, φερόμενον ἀπὸ τοῦ ὄρους πρὸς τὴν θάλασσαν. Αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου, ἐρχόμεναι παρά τὸν αἰγιαλὸν, σκάπτουσι διὰ τῶν χειρῶν τὴν ἄμμον εἰς βάθος 10—20 ἑ. π. μ., καὶ ἐν τῷ σχηματισθέντι λάκκῳ ὅστις ἐν βραχεῖ πληροῦται ὕδατος μεταλλικοῦ, πλύνουσι καὶ καθαρίζουσι διάφορα σκεῦη καὶ ἐνδύματα. Ἐἰς τινὰ ὅμως μέρη τὸ ὕδωρ εἶνε ἀφθονώτερον καὶ ἐκχεῖται εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβλύζον ἐκ πετρῶν, ὅπως κατὰ τὸ μέρος ἔνθα εἶνε ἐκτισμέναι τὰ λουτρά.

Ἐν Ἑλλάδι πάντες οἱ μεταβαίνοντες εἰς λουτρά, εὐθὺς ὡς εὔρωσι τόπον ἐν ᾧ ὑπάρχει ὕδωρ ἱαματικὸν ὅπως γυμνοὺς δεχθῆ αὐτοὺς, ἀδιαφοροῦσι περὶ τῶν λοιπῶν καὶ εἶνε τὰ μάλιστα εὐχαριστήμενοι. Ἐρχόμεθα, λέγουσιν, ἵνα λουσθῶμεν ἐπὶ τί θυνάμεθα νὰ παραπονεθῶμεν; Μήπως δὲν ἔχομεν μέρος, ἐν ᾧ νὰ φυλασσώμεθα ἀπὸ τῶν ἀκρασιῶν τῆς ἀτμοσφαιρας; Μήπως δὲν ἔχομεν ἄρτον καὶ ὕδωρ καὶ κρέας ἐνίοτε, ὅπως διατηρήσωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν καὶ ζήσωμεν; Τίνας στεροῦμεθα; περιπάτων; διασκεδάσεων; Ἄλλ' ἤλλομεν εἰς τὰ λουτρά οὐχὶ ὅπως διασκεδάσωμεν, ἀλλ' ὅπως ἰαθῶμεν.

Πολὺ ὅμως διαφορετικὰ σκέπτονται οἱ ἀσχοληθέντες περὶ τὰ ἱαματικὰ ὕδατα τῆς Εὐρώπης σοφοί. Αἱ οὐσίαι αὗται, λέγουσιν οὗτοι, καὶ περὶ μεταξὺ τῶν φαρμάκων κατατασσόμεναι εἶνε θεραπευτικὰ μέσα μεγάλως τῶν κοινῶν φαρμάκων παραλλάσσοντα. Διότι, πλὴν τοῦ διαφόρου τῆς συστάσεως, τῆς δράσεως, τῆς ἐνδείξεως, καὶ τοῦτο τὰ διαφέροντα παρουσιάζουσιν, ὅτι τότε κυρίως ὠφελοῦσιν, ὅταν χρῆσις αὐτῶν γίνεται ἐν αὐταῖς ταῖς πηγαῖς.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε ἀναγκασιότατον ὅπως ἡ ἐνέργεια τῶν θεραπευτικῶν τούτων μέσων διεχθῆ τοῦτο δὲ οὐχὶ τοσοῦτον διότι ἐκεῖ τὰ ἱαματικά ὕδατα εἶνε ὅπως ἡ φύσις παρέχει αὐτὰ χωρὶς οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἀλλοίωσιν νὰ πάθωσιν, ὡς συμβαίνει: ὅταν ἐν φιάλῃς μεταφέρονται, ἀλλὰ κυρίως διότι μέγα μέρος τῆς δράσεως αὐτῶν ὀφείλεται οὐχὶ εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ὕδατα, ἀλλ' εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος καὶ τοῦ τρόπου τοῦ βίου τῶν νοσοῦντων.

Οἱ πάσχοντες δὴ ἀλλήλῃ καὶ ἐρχόμενοι παρά τὰς πηγὰς τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων εἶνε συνήθως, ἂν οὐχὶ πάντοτε, ἄνθρωποι κατατρυχόμενοι ὑπὸ καθολικοῦ τινος νοσήματος, διαθεσεῶς τινος τοῦ ὀργανισμοῦ, ἢ ἐνίοτε καὶ δυσκρασίας. Μία δὲ τῶν πρωτίστων αἰτιῶν τῆς παθήσεως αὐτῶν εἶνε αὐτὴ ἢ ἐν ταῖς πόλεσι βίωσις, ἧτις ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ ζῶσιν ἐν μέσῳ μεγάλων ἀσχολιῶν, μεγάλων φροντιδῶν, μεγάλων θλίψεων, μεγάλων κινδύνων τοῦ ὀργανισμοῦ. Πολὺ φυσικὸν ἐπομένως εἶνε νὰ ἴδωσι βελτιώσιν τινὰ τῆς καταστάσεως αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, εὐθὺς ὡς ἀποσπαθῶσιν ἀπὸ τῶν προκλινομένων τὴν πάθησιν αὐτῶν αἰτίων, καὶ εὐρεθῶσιν αἴφνης ἐν ἐξοχῇ, ὅπου ἀναπνεύουσι καθαρὸν ἀέρα, λησμονοῦσι διὰ διαφορῶν μέσων τὰ καθ' ἑαυτοὺς, παύονται ἀσχολούμενοι ὑπερβολικὰ, ἀφίνουσι πᾶσαν σκέψιν καὶ διέρχονται τὰς ὥρας μετὰ καλῆς συναναστροφῆς χαρμοσύνης. Διότι διὰ τούτων καὶ μόνων, ἂν μὴ βελτιώσιν τις εἰς τὴν πάθησιν αὐτῶν ἐπέληθ, ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν θα διατεθῆ τοῦλάχιστον τοιοῦτοτρόπως, ὥστε εὐχερέστερον ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐκδηλωθῆ ἡ οἰκθῆποτε τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων δράσις.

Διὰ ταῦτα ἐν Εὐρώπῃ ἐφρόντισαν ὅπως αἱ πηγαὶ τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων πρώτον μὲν παρέχωσι πάντας τοὺς δυνατοὺς υγιεινοὺς ὄρους, πάντας τοὺς θεραπευτικοὺς, καὶ ἀναλόγως τῶν πόρων ἐκάστου ἀνθρώπου, τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ τὸ εὖ ζῆν. Παρὰ δὲ ταῦτα τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ πρὸς διασκέδασιν καὶ τέρψιν συνεσώρευσαν, ὥστε ὁ ἐκεῖ ἐρχόμενος ταχέως ὑπὸ λήθης τῶν οἰκαδὲ νὰ καταλαμβάνηται. Ἐτι δὲ πλέον διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καὶ τὴν πρότερον ὑπάρχουσαν δυσκολίαν τῆς μεταφορᾶς κατέλυσαν.

Ἵπὸ τοιούτους λοιπὸν ὄρους ἔχοντες τὰς ἱαματικὰς αὐτῶν πηγὰς οἱ ἐν Εὐρώπῃ, δικαίως ὡς σωτήριον τι φάρμακον τὰ μεταλλικὰ ὕδατα ἀναγράφουσιν. Ἀφ' οὗτου δὲ οὕτω μετεποιήσαν τὰ λουτρά, ἐβεβαιώθη διὰ τῶν ἐπισήμως γενομένων στατιστικῶν, ὅτι ἡ ἐπιγινομένη τοῖς πάσχουσιν ὠφέλεια ἐκατόνταπλασίως ἠύξησεν, ἐξ οὗ οὐχὶ ἀδίκως συνεπέρανον ὅ,τι ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι δηλ. ἡ ἀπλῆ χρῆσις τῶν ὑδάτων τούτων δὲν ἀρκεῖ ἀλλὰ δεόν ὅπως παρά ταύτην οἱ ἀσθενεῖς ὑποβάλλονται ὑπὸ συνθήκας τινὰς, ὧν ἕνευ

ἢ ἰαματιζῆ δρασίς καθίσταται προβληματικὴ.
 Αἱ κατοικίαι τῶν ἐρχομένων εἰς Λουτράκιον καὶ
 ἰαθῶσιν ἀσθενῶν ἀποτελοῦνται ὑπὸ τῆς σειρᾶς
 ἐκείνης τῶν 10 ἢ 12 οἰκίσκων, οὓς εἶδομεν ἐπι-
 κτισμένους παρὰ τὴν ἀκτὴν, ὅπως καὶ ὑπὸ πολλῶν
 τῶν κατὰ τὸ χωρίον οἰκίων. Αἱ οἰκίαι αὗται
 εἶνε μικρὰ διώροφα οἰκήματα, ὧν τὸ μὲν κάτω
 πάτωμα ἀπρτελεῖ ἐν μέγασιν δωματίων ἐστρωμένον
 χῶματι, τὸ δὲ ἄνω δύο ἢ τρία χωρίσματα ποιη-
 τικῆ ἀδείας τὰ ὄνομα δωματίου φέροντα· διότι
 πράγματι διὰ τοῦ γραφικοῦ ὀνόματος τρέπετε ἐπι-
 πρῆπε νὰ καλῶνται. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσιν
 ὁμολογουμένως τινὰ μείζονα, καθαρώτερα, ἔχον-
 τα μεσοτοίχους πετρίνους ἢ διὰ κεράμων ἐκτι-
 σμένους· τὰ πλείωτα ὅμως διακρίνονται διὰ χω-
 ρισμάτων ἐκ σανίδων, ἀραιότατα προσηρμοσμέ-
 νων, τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἀφίνωσιν ἐλευθέραν τὴν
 διόδον τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶνε συμκρότατα. Ἐξαι-
 ρεσιν τούτων ποιεῖ τὸ δὴ καὶ ξεροδορεῖαι κα-
 λούμενον ἀρχαίον τοῦ Δούδ' πρακτορεῖον, ὅπερ
 ἐχωρίσθη τὰς δύο ἢ τρεῖς ἄλλοτε μεγάλας αἰθού-
 σας εἰς δωδεκάδα μικρῶν μὲν, ἀλλ' ὑποφερτῶν
 ἰσογείων δωματίων. Τέλος αἱ οἰκίαι αἱ ἐνοικια-
 ζόμεναι ἐν Λουτρακίῳ εἶνε οἰκίαι χωρिकाὶ κατ'
 οὐδὲν διαφέρουσαι τῶν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος.
 Ἐν ταῖς παρομοίαις κατοικίαις, ἐν τοῖς τε-
 ρμοῖσι δωματίοις κατοικουσίην οἱ ἀσθενεῖς. Εἶνε
 δὲ οὗτοι πάντοτε πολλοί, καὶ τοσοῦτοι ὥστε
 οὐδὲ ἐν τετραπλασίοις οἰκήμασιν ἢ ἢ τὰ δυνατόν
 νὰ περιληφῶσιν, ἂν ἐφαντάζοντο μόνον νὰ ζή-
 σωσιν ἀνέτως. Εὐτυχῶς δὲν σκέπτονται ὑπερβο-
 λικά διὰ τοῦτο· διὸ τρεῖς ἢ τέσσαρες καὶ πέν-
 τε, φίλοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἢ συγγενεῖς, ἢ ὁ-
 λόκληρος οἰκογένεια μετὰ παιδῶν καὶ ὑπηρε-
 τῶν καταλαμβάνουσιν ἐν δωματίον. Ρίπτουσι
 χαμαὶ ἐφαπλώματα ἢ στρώματα, καὶ κοιμῶνται
 λαμπρά. Ἐγίστε ἔχουσι καὶ κλίνας ἢ τὰ περι-
 κλυτὰ στρίψοδα, τὰ ὅποια οἱ ἐνοικιαζόμενοι τὰ
 δωματία παραχωροῦσιν αὐτοῖς. Κατὰ τὸ ἄκρον
 τοῦ δωματίου ὑπάρχει τράπεζα, ἐφ' ἧς λεκάνη
 καὶ ὕδωρ πρὸς ἀπόμψιν· ἔπειτα δύο ἢ τρία ζύ-
 λινα καθίσματα, καὶ ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἀγγεῖον
 πλήρες ὕδατος πρὸς πότιν καὶ ὀλόκληρος ἢ ἐπι-
 πλωσις ἐτελείωσε. Ταῦτα ἀρροῦσιν πρὸς ζῶν· χω-
 ρος ἐν ᾧ νὰ προφυλάσσονται ἀπὸ τῶν ἀτμοσφαι-
 ρικῶν ἐπηρεῶν, στρώματα ἐφ' ὧν νὰ κατακλι-
 νῶνται καὶ κοιμῶνται, ἀγγεῖον ἐξ οὗ νὰ πίνω-
 σιν ὕδωρ, λεκάνη ἐν ᾗ νὰ νίπτονται, καθίσματα
 ὅπως κάθηνται. Τίνος ἄλλου ἔχουσι ἀνάγκην;
 Τροφῆς; τὴν τροφήν, ὅταν δὲν ἐτοιμάζωσιν
 ἐν τοῖς δωματίοις ἢ πρὸ τῶν οἰκιῶν ἐν ὑπαίθρῳ
 οἱ ὑπηρεταὶ ἢ αἱ γυναῖκες, ἂν τοιαύτας ἔχωσιν
 οἱ ἐρχόμενοι ἐν τοῖς λουτροῖς, παρασκευάζει ὁ
 μάγειρος ἢ ὁ ἐπιλεγόμενος μάγειρος. Καὶ ὁ μὲν
 μάγειρος παρασκευάζει αὐτὴν, ὅταν αἱ μεγάλαι
 φωναὶ τῶν ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἐστιωμένων ἀναγκά-
 σαι τὸν διευθυντὴν νὰ φέρῃ τοιοῦτον ἐξ Ἀ-

θῆνῶν τὸ συνηθέστερον ὅμως παρασκευάζει αὐ-
 τὴν ὁ ἐπιλεγόμενος μάγειρος, ὅστις δυνατόν νὰ
 εἶνε πρῶν τις γεωργός, πρῶν ἡμαξήλατος
 πρῶν παντοπόλης, ἢ ὅ, τι δῆποτε θέλετε. Οὗτος
 ἵνα ἐκπλήξῃ τοὺς ἑαυτοῦ θαμίνας, μετερχομα-
 τίσθη εἰς δευτέραν Βατέλ ἡγορασε κρέας, ἐκρῆψεν
 αὐτὸ εἰς τεμάχια, ἐβρίψεν ἐν χύτρῳ πλήρῳ ὕδα-
 τός, ἐπέθηκεν ἐπὶ καλόντων ἀνθρώπων ἐκαρμυκευ-
 σε δι' ἀφλογίας σκροθῶν καὶ κρομμύων, ἐγλύ-
 κανε δι' ἀξιολόγων ποσοτήτων ἄλατος καὶ ἀπ-
 ρῆκε νὰ βράσῃ. Τοῦτου δὲ γενομένου, εὐόδωε καὶ
 θερμὸν παρέθηκεν ἐπὶ τῆς καλῶς ἐστρωμένης τρα-
 πέζης, ἣτις κείται ἐντὸς τοῦ οἰνοπωλείου ἢ τοῦ
 παντοπωλείου, ἵνα δι' αὐτοῦ βαλσαμώσῃ τὸν
 στόμαχον καὶ φαγόντες πλούσιοί τε καὶ πένη-
 τες, αἰνέσωσι τὸν Κύριον. Τίς δύναται νὰ ἔχη
 παράπονον ἐναντίον αὐτοῦ; ἄλλοτε τοῦτο
 Τὸ κρέας μόνον τὸ τοῦ προβάτου ἐκεῖ εἶνε
 γνωστὸν, ἐνίστε δὲ μόνον, καθ' ἡμέρας, αἰτινες
 πρῆπει νὰ θεωρῶνται ἡμέραι ἑορτῆς, θύουσι μὲν
 σχοῦς ὀκταμήνου ἢ δεκαμήνου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ
 εἰς τὰ χορταρικά καὶ τὰ ὄσπρια, ταῦτα ἔρχονται
 ἐκ Κρήνου πᾶσαν Τετάρτην ἢ Κυριακὴν, καὶ
 τότε ἂν τὸ ἐκ Πατρῶν ἀτιμόπολιον ἐκόμισε τοιαῦ-
 αὐτά. Διότι οἱ φιλόμουσοι χωρικοὶ τοῦ δήμου
 Πέρα-Χώρας καταγιγνώμενοι περὶ τὴν ἀρχαιολο-
 γίαν, καὶ καταδαπανῶντες τὸν χρόνον διὰ τὸ
 μεγαλεῖον τῆς πατρίδος εἰς ἀνασκαφὰς καὶ πρὸς
 εὐρεσιν τάφων, ἀγγείων, πολυτίμων λίθων καὶ
 διαφόρων ἄλλων κοσμημάτων καὶ ἀντικειμένων
 ἀρχαίων, δὲν εὐκαιροῦσιν ὅπως φυτεύσωσι κήπους,
 ἵνα ἐξ αὐτῶν θρέψωσι τοὺς πρὸς ἴσον βάρους χρυ-
 σίου ἀγοράζοντας τὰ ὄσπρια καὶ λαχανικά ζέ-
 νους. Ἐχουσι δὲ ἐν Λουτρακίῳ ἕνα μόνον κήπον,
 οὗ τὰς τομάτας καὶ τὰ κολοκυνθοειδῆ φροντί-
 ζουσι νὰ κλέπτωσι τὴν νύκτα, εὐρίσκοντες εὐ-
 καιρίαν νὰ ἐπιρρίψωσι τὴν μομφὴν εἰς τοὺς τὴν
 ὥραν ἐκείνην παρεπιδημοῦντας ξένους. Οὕτω δὲ
 καὶ τῶν ὀλέγων τοιούτων στεροῦνται οἱ πεινιχτοὶ
 ἀσθενεῖς. Τέλος τὰς ὀπόρας, θεωρουμένης τὸ μὲν
 ὡς βλαβερὰ τὸ σταμάξαι, τὸ δὲ ὡς εἶδος πολυ-
 τελείας, οὗτε καθ' ὑπνοῦς βλέπουσιν οἱ ἐν τοῖς
 λουτροῖς ἀσθενεῖς παρακωλύοντες τὸν νοσηρικὸν
 τὸ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα τῶν λου-
 τρῶν, τοῦτο, ὡς ἐβεβαίωσαν ἡμᾶς, εἶνε ἐφέτος
 λαμπρόν. Εἶνε δὲ τὸ λαμπρόν τοῦτο κτίριον,
 οἰκίσκος λιθόκτιστος 15—20 μέτρων μήκους καὶ
 τριῶν ἢ τεσσάρων πλάτους, λευκός ὡς περιστερὰ
 καὶ ἔχων ἰδιοῦθιμον ἀρχιτεκτονικὴν καὶ ἐξῆς.
 Τὸ ὅλον οἰκοδόμημα σύγκειται ἐκ δύο πακωμά-
 των, ὧν τὸ ἄνω ἀποτελοῦσι 4 ἢ 5 δωματία κατ'
 σθέγαν ἵνα δέχωνται ἀσθενεῖς, ἀλλὰ μέιναντα
 αἰατοκίητα διὰ ὄψους οὓς δὲν ἠδυνάθημεν νὰ
 ἐξκακοθώσωμεν. Ἐξαιρῶν δὲ τὸν οἰκίσκον
 τὸ δὲ ἰσάγειον περιέχει τὴν εὐρύτην λουτήρα, καὶ
 σύγκειται ἐκ μακροῦ, στενοῦ καὶ ταπεινοῦ δια-
 δρόμου, οὗ τὴν μὲν μίαν πλευρὰν ἀποτελεῖ τὸ

δρος, ἐφ' οὗ ἐπερρίζεται τὸ ὄλον κτίριον, τὴν δὲ ἐτέραν δέκα μικραὶ θύραι, δι' ὧν εἰσέρχονται εἰς τοὺς λουτρῶνας, τοὺς κατὰ σειρὰν καὶ κατὰ μήκος τοῦ κτιρίου κειμένους. Ὁ διαδρόμος εἰνεταπεινὸς τόσον, ὥστε μόνον δύναται τις νὰ περιπατήσῃ ὀρθῶς, στενὸς δὲ τόσον ὥστε μόνον εἰς ἓνα ἀνθρώπον ἐπιτρέπει τὴν διάθον, καὶ τοῦτο δυσκλῶς εἰς μέρη τινά, ἔνθα οἱ βράχοι ὀγκώδεις ἐκ τοῦ ὄρους εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ περιληφθέντες. Φέρει δὲ εἰς μὲν τὴν μίαν ἀκραγ τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, εἰς δὲ τὴν ἀπέναντι μικρὰν τινα θυρίδα, πρὸ τῆς ὁποίας τελευτᾷ τὸ ἐκ σανίδων πάτωμα, καταλείπον μικρὸν κενόν. Κάτωθεν τοῦ κενοῦ τούτου φαίνεται ἐκτισμένη αὐλαξ, διαχετούσα τὸ ἱαματικὸν ὕδωρ πρὸς τοὺς λουτρῶνας. Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν τοῦτο ἐξέυρημα δὲν ἐγένετο βεβαίως ὅπως οἱ ξένοι ἐρχόμενοι ἐκεῖ ἀποθαυμάσωσι τὴν διαύγειαν τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ πρὸς ἐπωρελή σκοπὸν ὅπως δηλ. ἔχουσιν ὕδωρ πρόχειρον πρὸς πόσιν. Διὸ καὶ παρὰ τὴν αὐλακα ταύτην κείται ποτήριον, παρὰ τῆς διευθύνσεως νομίζομεν τεθῆναι, δι' οὗ πάντες οἱ βουλούμενοι δύνανται, καθήμενοι ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ βυθίζοντες αὐτὸ εἰς τὸ πρόχειρον ψάκιον, νὰ ἀντλήσωσι καὶ πείσωσι ὕδωρ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ εἶνε ἄφρονον καὶ ῥέον, ὅσοι δὲν ἐμπιστεύονται εἰς τὴν καθαριότητα τοῦ προτηρίου δύνανται νὰ πλύνωσιν αὐτὸ προ τοῦ πείσωσι. — Πρὶν ἢ ἐξεῖλθωμεν τοῦ διαδρόμου τούτου προσθέσωμεν ὅτι φωτιζόμενος μόνον ὑπὸ τῶν δύο κατὰ τὰ ἄκρα θυρῶν καὶ ἀρκετὰ μακρὸς ὢν, δὲν εἶνε ὑπερβολικὰ σκοτεινός, ὥστε οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει μὴ οἱ εἰσέρχόμενοι καὶ ἐξερχόμενοι ἂν ποτε δύο τύχωσιν οὕτως ἀντιμέτωποι, συγκρουσθῶσι. Τουλᾷχιστον, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκωμεν, οὐδέποτε τοιοῦτό τι συνέβη.

Οἱ δὲ λουτρῶνας, κείμενοι κατὰ τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν πλευράν, εἶνε δωμάτια 2 μ. περίπου μήκους καὶ 1 $\frac{1}{2}$ μ. πλάτους, καὶ ἔχουσιν ὕψος τὸ ὕψος τοῦ διαδρόμου. Ἐκ τῶν τεσσάρων τοίχων δι' ὧν περιρρίζονται, οἱ μὲν δύο ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῷ εἰσιόντι, χωρίζουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν παρακειμένων εἶνε δὲ λιθοκτιστοὶ, νομίζομεν, καὶ ἀγλημμένοι δι' ἀσβεστοχώματος. φέρουσι δὲ ὡς μόνον κοσμήματα μίαν στενὴν σανίδα ἕκαστος, ἔχουσαν ἐπιπεπαρμένους ἡλίους, ἐφ' ὧν ἀναρτῶνται τὰ ἐνδύματα οἱ λουόμενοι. Ὁ δὲ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου διακρίνεται κατὰ ταῦτο ὅτι φέρει τετράγωνον ὑελοσκεπὴ ὅπην 20—25 ἐ. τ. μ. δι' ἣς τὸ ὄλον δωμάτιον φωτίζεται. Τέλος ὁ τέταρτος τοίχος καταλαμβάνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς ξυλίνης ἀχρωματίστου θύρας, ἐφ' ἣς, οὐκ εἶδ' ὅπως, δὲν ὑπάρχουσιν αἱ αἰώνια παρόμοια ζύλα κοσμοῦσαι χαριέσταται καὶ ἠθικώταται εἰκόνες καὶ ἐπιγραφαί. Τὸ καθ' ἡμᾶς τουλᾷχιστον δὲν εἶδομεν αὐτάς. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ὄρασιν καὶ τὸ πάτωμα, ἐκείνη μὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀσβεστοχώματος ἀγλημμένη οὐδὲν τὸ ἕκτακτον πα-

ρουσιάζει τὸ πάτωμα ὅμως κατακλύζεται ἅπαν ὑπὸ τοῦ πρὸς τοὺς λουτρῶνας διαστήσεως ἢ ἀνωτέρου εἶδομεν αὐλακὸς διευθυνομένου ὕδατος. Τὸ ὕδωρ τοῦτο ὀδηγούμενόν κάτωθεν τοῦ διαδρόμου, φέρεται διὰ παραπλεύρῳ αὐλακίων καὶ σωλῆνων εἰς πάντας τοὺς λουτρῶνας, καὶ ἀφοῦ πληρώσῃ ἓνα ἕκαστον μέχρις ὀρισμένου ὕψους, ἐκχεῖται ἐκείθεν εἰτα δι' ἄλλου σωλῆνος πρὸς τὰ ἔξω. Δὲν ὑπάρχουσι λοιπὸν λουτρῆρες ἐν τοῖς δωματίοις τούτοις, ἀλλ' οἱ τοῖχοι αὐτῶν κατὰ τὰ κατώτερα μέρη κεχρισμένοι δι' ὑδραυλικῶν πηλοῦ περιορίζουσι κατὰ τὰς τέσσαρας πλευράς ὡς ἐν δεξιαμένη τὸ ὕδωρ, ἢ δὲ ἄμμος τῆς προκυρμαίας ἢ ὁ βράχος χρησιμεύει ὡς βυθός.

Ἐπεὶ τὴν δεξιαμένην ταύτην καὶ κατάλαμβάνον τὸ ἦμισον τοῦ ὄλου δωματίου ὑπέροκειται μικρὸν ἐκ σανίδων πάτωμα, ἐφ' οὗ θὰ σταθῇ ὁ λουόμενος νὰ ἐκδυθῇ καὶ νὰ ἐνδυθῇ. Τοῦτο οὐτε ἐν μέτρον μήκους ἔχον, καὶ πλάτος, τὸ πλάτος τοῦ δωματίου, εἶνε τόσῳ στενόχωρον, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας καὶ εἰς ἀνθρώπος δύναται νὰ ἐξοικονομηθῇ. Πρόβλημα δὲ δι' ἡμᾶς εἶνε πῶς κατορθοῦσι νὰ διαμένωσιν ἐν αὐτῷ δύο, ὅταν, ἀσθενεῖς μὴ δυναμένοι μόνον νὰ ἐκδυθῶσι, παραλαμβάνωσι μετ' ἑαυτῶν ὑπηρέτην ἄφοῦ, ἵνα ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ εἰσέλθῃ ἢ ἐξεῖλθῃ ὁ ἐν τῷ λουτρῶνι, πρέπει νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὸ μόνον κόσμημα τοῦ δωματίου, τὸ ἀπλοῦν κάθισμα διότι ἄλλως εἰς τῶν δύο, τὸ κάθισμα ἢ ὁ ἀνθρώπος, κινδυνεύει νὰ πέσῃ ἐν τῷ ὕδατι. — Ὅπως δὲ ἐπὶ τοῦ στενοῦ τούτου ἱκρῶματος ἐκδυθεῖς ὁ ἄρρωστος, κατέρχεται τὰς ὀλίγας βαθμίδας τῆς ξυλίνης καὶ μικρᾶς κλίμακος, καὶ βυθίζεται ἐν τῷ ὕδατι, καθισθεῖς ἐντὸς τῆς πρωτοτύπου δεξιαμένης.

Τοῦτο μὲν περίπου τὸ κατάστημα τῶν λουτρῶν, οὗ τὸ στενὸν, τὸ ταπεινὸν, τὸ σκοτεινὸν προκαλοῦσι παράδοξον αἰσθημᾶ εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον διότι εὐθὺς ἅμα εἰσέλθῃ οὗτος ἐν κυρίως ποθεῖ, νὰ ἐξεῖλθῃ τὸ ταχύτερον, καὶ μόνον ὡς τοῦτο συμβῆ αἰσθάνεται βῆρος τι, ὅπερ ἐπίεζε τὸ στήθος αὐτοῦ, ἐκλείψαν καὶ ἀναπνεῖ ἐλευθερώτερον.

Τοιοῦτοι δὲ καὶ ἐν πολυλόγῳ μὲν, ἀλλ' ἀσθενεῖ, ἀσθενεστάτῃ ζωγραφίᾳ οἱ λαμπροὶ τοῦ Λουτρακίου λουτρῶνες. Καὶ λέγονται λαμπροὶ ἀκούθουντες τὴν συνθήκην τῶν θαμνῶν, οἷτινες, παραβάλλοντες τοὺς σημερινούς πρὸς τοὺς πέουσιν καὶ προπέουσιν ὑπάρχοντας, μόνον τὸ ἐπίθετον τοῦτο εὐρίσκουσι δυνάμενον νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτούς. Διότι ἐφέτος καὶ κεκαλυμμένοι οὗτοι εἶνε, καὶ κεχωρισμένοι ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων κλ. κλ., καὶ τέλος διότι ἐφέτος, καθ' ὅσον ἠδυνήθημεν νὰ βεβαιωθῶμεν, οὐδεμίαν ἐγγελευσὴ ἤλθε ταράξουσα τὴν ἡσυχίαν τῶν λουομένων, ὅπερ ἄλλοτε πολὺ συχνὰ συνέβαινε, πρὸς σκάνδαλισμὸν τῶν γυναικῶν, αἷτινες βεβαίως οὐδεμίαν ὄρεξιν εἶχον νὰ γένοιον ὄρα καὶ ἐν τοῖς λουτροῖς ἔστω καὶ εἰς ἐγγέλεις, ἢ

πενή κηστειώντων)· παρ' αὐτοῖς ἡ σταρωσία τῶν πρῶ-
φρων τούτων· ἐχθρὸν ἐκείναι ἀνατιχριστιανικὰς, ὅτι
ρέξεις.

Οὐδέ αὖτε οὗτοι πλουτῆρες τοῦ καταστήματος
δέχονται ἀλληλοδιαδόχως πάντας τοὺς ἀσθενεῖς
τοὺς εὐρισκόμενους ἐν Λουτρακίῳ. Καὶ ὁ ἀριθμὸς
τούτων εἶνε ἀρεστὰ μέγας, ὡς ἐπληροφρήθημεν
μὲν τὸ πρῶτον ἐξ ἐπισκευῆς ἡμῶν, ἡ δὲ Λακτόπιν. Ἐκ
τῆς πληροφορίας, ἣν ἐλάβομεν, μαζὰ ἀλλήλων ἀπορία
εἶχε γεννηθῆ ἐν τῷ ἰπνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡς ἀ-
φοῦ οἱ λουτῆρες εἶνε δέκα, οἱ δὲ ἀσθενεῖς οἱ ἐν
αὐτοῖς λουόμενοι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὑπερῖτους ἐ-
κατὸν πεντήκοντα, πῶς κατορθοῦσάν ὡς τε ὅλοι
να λούωμεθα. Διὰ τὴν ἐπισημότητα πάντοτε, ὅτι,
οἱ χάριν τῆς ἐκυτῶν υγείας εἰς Λουτρακίον ἐρχό-
μενοι, δὲν θά ἐβουλόζοντο ἐν τῷ ὕδατι, οὐδὲ θά ἐξ-
ήρχοντο ἀέστως, ἀλλ' ὅτι θά διέμενον ἐκεῖ χρό-
νον τινά· ἂν δὲ εἶχον καλὰς ὁδηγίας παρὰ τῶν
ιατρῶν αὐτῶν θά διέμενον ἐν αὐτοῖς ἡμίσειαν καὶ
μίαν ὥραν. Τούτου δὲ γινόμενον, δὲν ἠδυνάμεθα
να ἐξηγήσωμεν πῶς αἱ ὥραι αἱ κατάλληλοι πρὸς
λουσίν θά ἐπῆρχον διὰ τὸσον πολλοὺς ἀσθε-
νεῖς.

Ἐν αὐτῷ ἐξέλθωμεν τῆς ἀπορίας ἡμῶν ταύτης
δὲν ἐγχεῖσθῆ μακρὸν διάστημα χρόνου, διότι ἐλ-
θὺς τὴν νύκτα τὴν πρῶτην τῆς εἰς Λουτρακίον ἀ-
φίξεως ἀφυπνίσθημεν ἐκ φοβεροῦ θοοῦδου, ὃν ἐ-
ποιεῖ χορεία κυνῶν ὑπὲρ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας
ἡμῶν. Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι οἱ κύριοι τῶν
ἐνοικιαζομένων παρὰ τὰ λουτρά οἰκιῶν, τὸ μὲν
διότι παραχωροῦσιν ὀλόκληρον τὴν οἰκίαν αὐτῶν
εἰς τοὺς ἐξῆρας, τὸ δὲ διότι πάσχουσιν ἐκ τῆς θερ-
μότητος ἐν αὐταῖς, στρωνίζουσι τὴν νύκτα τὰ
στρώματα ἢ μόνον μάλινά τινα ὑφάσματα παρὰ
τὴν εἰσόδον καὶ κοιμῶνται ἐκεῖ οἰκογενειακῶς,
θέτοντες ὡς φρουροὺς ἂν ἔχωσι, τοὺς κύνας αὐτῶν,
οἵτινες ἀγροῦσμεν πῶς, εὐρίσκονται διπλάσιοι τὴν
ἀριθμὸν εἰς τινὰ μέρη συναθροίζομενοι τὴν νύκτα.
Ἐλθόντες δὲ, ὡς ἀφυπνίσθημεν πρὸς τὸ παράθυ-
ρον, ἵνα μάθωμεν τὰ αἴτια τοῦ τόσοῦ τῶν κυνῶν
θοοῦδου, εἶδομεν κάτωθεν τοῦ οἴκου ἀνθρωπίνας
τινάς σκιάς διερχομένας, αἵτινες ἦσαν κεκαλυμ-
μέναι ἀπὸ κεραλῆς μέχρι πηδῶν διὰ μακρῶν ἐπεν-
δυσῶν, καὶ εἶχον ὡς πρωτοπορείαν ἀνθρώπων κρη-
πύνην τὰ φανῶν. Ὅπισθεν δὲ τούτων ὀλίγω μακρὰν
καὶ ἄλλας σκιάς, ἂν αἱ μίαν ἢ δύο ἐρχόμενας φα-
νοφόρους καὶ αὐτὰς ἢ λαμπροφύρους. Ὁμολο-
γοῦμεν, ὅτι τὸ ὄραμα τοῦτο ἀσθημά τι πλεονέ-
ρον ἐκπλήξεως ἐνεποίησεν ἡμῖν ἐπειδὴ ὁμῶς ἐπὶ
πρωτοφεία μὲν οὐδὲν ἄλλως καυχώμεθα, ἢ δὲ προλη-
πτικότης καὶ θεοσεβειμονία δὲν ἐνυπάρχει ἐν ἡμῖν
ἐν μεγάλῳ κλείσαντες τὸ παράθυρον, ἐκοιμήθημεν
ἐκ νέου.

Τὴν πρωΐαν ὅπως ἀναγῆθηκεν τὴν νυκτερινὴν
ὄρασιν εἰς φίλον τινά καὶ περιεγράψαμεν τὰ ὁμο-
νεῖ φάσματα, αἵτινα ἐπῆραζαν τῶν κυνῶν καὶ ἡ-
μῶν τὴν ἡσυχίαν. Οὕτως, ἀφοῦ πολλὸν ἐβέβασε διὰ

τῶν ἀπλότρητων ἡμῶν, ἐξήγησε τὰ ἀνεξήγητα,
εἰπὼν ὅτι οἱ φανοφόροι αὐτοῦ καὶ λαμπροφύροι
εἶνε ἀσθενεῖς ἐρχόμενοι κατὰ τὴν διηρησμένην
αὐτοῖς ὥραν, ὅπως λουθῶσιν· ἂν δὲ ἡ ὥρα αὐ-
τῶν εἶνε ἡ τρίτη πρωΐαν, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ
τῆς οἱ ἀσθενεῖς δὲν εἶναι πολλοὺς· ἐπειδὴ ἐν ἄλλῃ
περιπτώσει τὰ λουτρά ἀρχονται ἀπὸ τῆς πρωΐ-
της μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἐπειδὴ ἐδυσκολοῦ-
μεθα πῶς να πιστεύσωμεν ταῦτα, ὁ ὁλοῦς ὠδή-
γησεν ἡμᾶς πρὸ τῆς θύρας τοῦ καταστήματος,
ὅπου ἀνήρτηται πίναξ ἔχων σημεῖωμένα τὰ ὀνό-
ματα βλῶν τῶν λουθῶντων ἀσθενῶν καὶ κατατε-
ταγμένα ἀναλόγως τῶν ὥρῶν, καθ' ἃς ἕκαστος
ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τοῦ σημεῖωμένου λουτήρος.
Ἐκεῖ λοιπὸν ἐβεβαίωθημεν ὅτι, κατ' ἣν ἐποχὴν
ἤκει ἐβουλόζομεθα ἐν Λουτρακίῳ, τὰ λουτρά ἤρ-
χοντο πρῶτα τὴν τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον,
διόλον δὲ, ἂν καλῶς ἐνθυμώμεθα, μέχρι τῆς
εξῆτης ἐσπερινῆς, καὶ ὅτι ἕκαστος τῶν ἀσθενῶν
μόνον ἐπὶ μίαν ὥραν εἶχε δικαίωμα ἐπὶ τοῦ λου-
τήρος, κατὰ δὲ ταύτην ἐπέρεπε να ἐκδυθῆ καὶ ἐν-
δυθῆ καὶ να λουθῆ.

Τοιαῦτα περίπου ἦσαν τὰ λουτρά τοῦ Λουτρα-
κίου, τὰ ὅποια εἶδομεν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1879.
Καὶ ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἤρκαεν ἡμῖν, μετ' ὅλας τὰς
προκαταλήψεις, δὲν ἦτο ἡ χαριστάτη. Εἰς τῶν
σπουδαιωτέρων λόγων, οἵτινες ἐβέρην ἡμᾶς ἐκεῖ,
ἦν καὶ οὗτος, ὅπως ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιληθῶ-
μεν τοῦ Luxeuil τούτου, τοῦ Castellamare ἢ τοῦ
Baden-Baden τῆς Ἑλλάδος, παρ' οὗ εἶχονμεν πλεί-
στα ἀκούσει. Ἐκ τῆς ἐπισκευῆς ταύτης ἐνόησα-
μεν, πλὴν ἄλλων πολλῶν, διατι οἱ ἐπισημότεροι
τῶν παρ' ἡμῖν ἱατρῶν ὀνοῦσι να πέμψωσι τοὺς
ἀρρώστους αὐτῶν εἰς τὰ λουτρά ταῦτα. Καὶ, νῆ
Δία φρονούμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰς τοσοῦτον τοῦλαχί-
στον ἐσωφρονίσθημεν ὥστε να πεσθῶμεν τῇ γνώμῃ
ἐκείνων καὶ οὐδὲνα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀσθενῶν να
πέμψωμεν ἄνευ μακρᾶς σκέψεως εἰς ἑλληνικὰ λου-
τρά, ἐπ' ὅσον ἡ κατάστασις αὐτῶν δὲν βελτιωθῆ.

ΤΙ ΕΣΤΙ ΤΟ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΝ

Παραδοξολόγος τις δισεκέδασε κάμων πιν-
τοφύους ὑπολογισμούς, ὅπως λάβῃ ἀκριβῆ γνώσιν
καὶ πληροφορίαν τῆς ἀξίας ἐνὸς δισεκατομμυρίου
φράγκων εἰς χρυσὸν καὶ ἀργυρον.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τούτους ἐν χρυσοῦν
δισεκατομμύριον ἔχει βάρος 322,580 χιλιογράμ-
μων, καὶ ὄγκον δεκαεπτὰ περίπου κυβικῶν μέ-
τρων. Ἐὰν ἐλασθῆ εἰς σύρμα, δύναται να περι-
λάβῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὴν γῆνιν σφαιράν, ὅσο ὅση

Ἐν ἀργυροῦν δισεκατομμύριον ἔχει βάρος καὶ ἐπὶ
κατομμυρίων χιλιογράμμων, καὶ ὄγκον 477 κυβι-
κῶν μέτρων. Ἐλαυνόμενον θά μετεβάλλετο εἰς
σύρμα ἔχον διάμετρον τεσσάρων χιλιοστῶν τοῦ
μέτρου, ἱκανὸν δὲ να περιβάλῃ τὴν γῆν.
Ὅπως μετακομισθῆ ἐν δισεκατομμύριον εἰς
χρυσὸν, χρειάζονται ἐξήκοντα τέσσαρες ἀτμάμα